



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗНАК ДЛЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ

Надія Вороницька-Гайдак,
генеральний директор юридичного об'єднання «ФЕМІДА»

Розвиток конкурентної економіки змушує суб'єктів господарювання, що пропонують на ринку ті чи ті товари або послуги, замислюватись і вкладати гроші в розробку власного іміджу в розробку та розкрутку власного знака для товарів і послуг (торговельної марки). Звісно, менш за все підприємець буде в захваті від того, що інші, недобросовісні, гравці ринку використовують його працю для швидкого збагачення та завдають йому шкоди, зазвичай, випускаючи під його знаком продукцію нижчої якості. В таких випадках відразу виникає запитання: куди звернутись за захистом?

Існує декілька варіантів захисту порушеного права — адміністративний і судовий. У цій статті автор пропонує розглянути адміністративний метод захисту порушеного права, а саме звернення за захистом своїх порушених прав до Антимонопольного комітету України.

Конституція України визначила, що кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності (ст. 41).

Частина 1 ст. 1 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», визначила, що Антимонопольний комітет України є державним органом зі спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції в підприємницькій діяльності.

Діяльність Антимонопольного комітету України з приводу забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності здійснюється відповідно до положень Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 07.06.1996 року № 236/96-ВР. Норми зазначених вище нормативно-правових актів визначають порядок розгляду Антимонопольним комітетом України, його територіальними відділеннями справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, виконання, перевірки, перегляду прийнятих ними рішень, а також порядок оскарження рішень органів Антимонопольного комітету України.

У разі виявлення ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають розпорядження про початок розгляду справи, що надсилається відповідачеві протягом 3 робочих днів з дня його прийняття. Заявнику та третім особам надсилається повідомлення про початок розгляду справи. Особами, які беруть участь у справі, визнаються: сторони, треті особи, їхні представники.

Отож закріплення на законодавчому рівні права Антимонопольного комітету України порушувати справи щодо недобросовісної конкуренції дає змогу особам, право яких порушене, звернутися за захистом своїх прав не до суду, а до інших органів, які здійснюють такий захист.



ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ

Відповідно до положень ст. 1 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», недобросовісною конкуренцією є будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності. Недобросовісною конкуренцією є дії у конкуренції, зокрема визначені главами 2–4 названого Закону, а саме:

- неправомірне використання позначень (ст. 4);
- неправомірне використання товару іншого виробника (ст. 5);
- копіювання зовнішнього вигляду виробу (ст. 6);
- порівняльна реклама (ст. 7);
- дискредитація суб'єкта господарювання (ст. 8);
- схилення до бойкоту суб'єкта господарювання (ст. 10);
- схилення постачальника до дискримінації покупця (замовника) (ст. 11);
- підкуп працівника, посадової особи, постачальника (ст. 13);
- підкуп працівника, посадової особи покупця (замовника) (ст. 14);
- досягнення неправомірних переваг у конкуренції (ст. 15);
- поширення інформації, що вводить в оману (ст. 15-1);
- неправомірне збирання комерційної інформації (ст. 16);
- розголошення комерційної таємниці (ст. 17);
- схилення до розголошення комерційної таємниці (ст. 18);
- неправомірне використання комерційної таємниці (ст. 19).

Стаття 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» визначила, що завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики щодо: здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед зако-

ном і пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення та припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції; сприяння розвитку добросовісної конкуренції; методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції; здійснення контролю за створенням конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері державних закупівель.

Ми пропонуємо зупинитися на детальному аналізі двох дій, які, на нашу думку, є яскравим прикладом порушення прав інтелектуальної власності на знак для товарів та послуг, а саме дії, які передбачені статтями 4 та 6 названого Закону.

При поданні заяви до Антимонопольного комітету України варто пам'ятати, що вирішальним фактором при прийнятті рішення про порушення чи відмову в порушенні справи про порушення права на знак для товарів та послуг є не фактор схожості вашого знака та знака, що на вашу думку схожий на ваш і призводить до змішування споживачами вашої продукції, а загальне враження сплутування у свідомості пересічного споживача таких товарів і послуг, який може розглядати ці товари та послуги як такі, що мають одне походження.

Справи в межах компетенції розглядають: адміністративна колегія територіального відділення Антимонопольного комітету України; державний уповноважений Антимонопольного комітету України; адміністративна колегія Антимонопольного комітету України.

Сторонами у справі є відповідач і заявник (у разі якщо справу розпочато за відповідною заявою). Відповідачем є особа, щодо якої здійснюється розгляд справи з приводу порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Третью особою є особа, залучена до участі у справі у зв'язку з тим, що рішення може істотно зачепити її права й інте-

реси, охоронювані законом. Про визнання третьою особою органами Антимонопольного комітету України приймається розпорядження, про що повідомляються особи, які беруть участь у справі.

Особи, що беруть (брали) участь у справі, мають право: ознайомлюватися з матеріалами справи (крім інформації з обмеженим доступом, а також інформації, розголошення якої може зашкодити інтересам інших осіб, які беруть (брали) участь у справі, або перешкодити подальшому розглядові справи); наводити докази, подавати клопотання, усні та письмові пояснення (заперечення); одержувати копії рішень у справі (витяги з них, крім інформації з обмеженим доступом); оскаржувати рішення в порядку, визначеному законом.

За результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення:

- про визнання вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- припинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- зобов'язання органу влади, органу місцевого самоврядування, органу адміністративно-господарського управління та контролю скасувати чи змінити прийняте ним рішення або розірвати угоди, визнані антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;
- визнання суб'єкта господарювання таким, що займає монопольне (домінантне) становище на ринку;
- примусовий поділ суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінантне) становище на ринку;
- накладення штрафу;

- блокування цінних паперів;
- усунення наслідків порушень законодавства про захист економічної конкуренції;
- скасування дозволу на узгоджені дії в разі вчинення дій, заборонених згідно зі ст. 19 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції»;
- оприлюднення відповідачем за власні кошти офіційної інформації Антимонопольного комітету України чи його територіального відділення щодо рішення, прийнятого у справі про порушення, зокрема й опублікування рішень у повному обсязі (крім інформації з обмеженим доступом, а також визначеної відповідним державним уповноваженим, головою територіального відділення інформації, розголошення якої може зашкодити інтересам інших осіб, які брали участь у справі), у строк і спосіб, встановлені цим рішенням або законодавством;
- закриття провадження у справі.

Розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо справа не підлягає розгляду в Антимонопольному комітеті України, його територіальному відділенні; не встановлено відповідача або його місце знаходження; відповідача юридичну особу ліквідовано; вже розглянуто чи розглядається органами Антимонопольного комітету України справа з тих же підстав щодо того самого відповідача; не доведено вчинення порушення; з інших підстав, передбачених законом.

Рішення (витяг з нього), розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень надається для виконання через надсилання або вручення під розписку чи доведення до відома в інший спосіб. У разі якщо вручити рішення немає можливості внаслідок



ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ

відсутності посадових осіб або уповноважених представників суб'єкта господарювання, органу адміністративно-господарського управління та контролю за відповідною юридичною адресою, рішення органів Антимонопольного комітету України вважається таким, що вручене відповідачеві, через 10 днів з дня оприлюднення інформації про прийняте рішення в офіційному друкованому органі (газета Верховної Ради України «Голос України», газета Кабінету Міністрів України «Урядовий кур'єр», «Офіційний вісник України», друковані видання відповідної обласної ради за останнім відомим місцем проживання чи місцем прописки, юридичною адресою відповідача).

Рішення та розпорядження органів Антимонопольного комітету України, голів його територіальних відділень є обов'язковими до виконання.

Рішення прийняті адміністративною колегією територіального відділення Антимонопольного комітету України, державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, адміністративною колегією Антимонопольного комітету України у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у заявах, справах про узгоджені дії, можуть бути перевірені за заявою осіб, які брали участь у справі, або з власної ініціативи в порядку, встановленому Антимонопольним комітетом України.

Заява про перевірку рішення може бути подана до Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути відновлено.

Рішення адміністративної колегії територіального відділення Антимонопольного комітету України перевіряються адміністративною колегією Антимонопольного комітету України чи Антимонопольним комітетом України, рішення державного уповноваженого Антимонопольного комітету

України, адміністративної колегії Антимонопольного комітету України — Антимонопольним комітетом України.

Органи Антимонопольного комітету України, що перевіряють рішення, можуть зупинити виконання рішення до закінчення його перевірки, про що письмово повідомляються особи, які беруть участь у справі.

За результатами перевірки рішення органи Антимонопольного комітету України мають право: залишити рішення без змін; змінити рішення; скасувати рішення частково і направити справу на новий розгляд у цій частині; скасувати рішення і прийняти нове рішення чи передати справу на новий розгляд або припинити провадження у справі.

Підставами для зміни, скасування чи визнання недійсними рішень органів Антимонопольного комітету України є: неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи; недоведення обставин, які мають значення для справи та які визнано встановленими; невідповідність висновків, викладених у рішенні, обставинам справи; порушення чи неправильне застосування норм матеріального або процесуального права.

Порушення або неправильне застосування норм процесуального права може бути підставою для зміни, скасування чи визнання недійсним рішення тільки за умови, якщо це порушення призвело до прийняття неправильного рішення. Заявник, відповідач, третя особа мають право оскаржити рішення органів Антимонопольного комітету України повністю або частково до суду у двомісячний строк з дня одержання рішення. Цей строк не може бути поновлено.

Підводячи підсумок вищевикладеного, слід зазначити таке: Антимонопольний комітет України є державним органом, який наділений функціями захисту порушених прав на знак для товарів і послуг. Висновки Антимонопольного комітету України



доцільно використовувати як доказ в суді. Окрім цього варто зауважити, що навіть, незважаючи на такі нібито широкі повноваження надані Антимонопольному комітетові України законом, ще багато питань, які виникають на практиці є невирішеними та по-

требують додаткової уваги з боку науковців і законодавців. ♦

Список використаних джерел

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 року № 3659-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1993. — № 50. — Ст. 472.
3. Закон України, «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 07.06.1996 року № 236/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 36. — Ст. 164.
4. Коваль І. Ф. Характеристика ділової репутації суб'єктів господарювання як об'єкта посягань при недобросовісній конкуренції / І. Ф. Коваль // Правничий часопис Донецького університету. — 2002. — № 1 (7). — С. 77–80.
5. Прохоров А. Що таке несумлінна конкуренція і як з нею боротися / А. Прохоров // Бізнес. — 1994. — № 23.
6. Коваль І. Ф. Неправомерное использование знамен для товаров, услуг и недобросовестная конкуренция / И. Ф. Коваль // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 4. — С. 7–11.
7. Коваль І. Ф. О совершенствовании порядка рассмотрения органами Антимонопольного комитета Украины дел о недобросовестной конкуренции / И. Ф. Коваль // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 12. — С. 140–143.
8. Коваль І. Ф. О развитии порядка защиты от недобросовестной конкуренции / И. Ф. Коваль // Підприємництво, господарство і право. — 2003. — № 11. — С. 14–16.
9. Коваль І. Ф. О регулировании Хозяйственным кодексом Украины отношений в сфере конкуренции / И. Ф. Коваль // Матеріали наук.-практ. семінару «Нові Цивільний та Господарський кодекси України та проблеми їх застосування». [Ч. 1]. — Х. : Національна юридична академія України. — 2004. — С. 136–137.